

Gálovics Edit

Az Arany János Tehetséggondozó Program a Klebelsberg Középiskolai Kollégiumban¹

BEVEZETÉS

A Klebelsberg Középiskolai Kollégium 2003. augusztus 31-től fogadja tanulóit. Pedagógiai küldetésének Klebelsberg hagyatékát tekinti: „*a magyar nemzet nem elég gazdag ahhoz, hogy egyetlenegy komoly tehetséget is elkallódni hagyjunk.*”

Diákjaink elsősorban Somogy megyében élő vidéki diákok, akik általános iskolai tanulmányaik során tehetségeseknek mutatkoztak a gimnáziumi vagy szakközépiskolai képzésre, jó alapkészségekkel rendelkeznek ahhoz, hogy sikeresen érettségizzenek, és a felsőoktatásban tanuljanak tovább. Kollégiumunk a gimnáziumi képzések biztos hátterét nyújtja tanulóinak. Úgy érezzük, jó kapcsolatot alakítottunk ki a megye általános iskoláival, hiszen a kollégium jó hírnévvel büszkélkedik az ide jelentkezők körében, nemcsak az AJTP-ben részt vevő, hanem a többi diák esetében is. Komoly energiákat fektetünk abba jelenleg is, hogy a tehetséges diákok ne kallódjának el Somogyban, és a tanulók jól beilleszkedjenek a középiskolák világába..

Kollégiumunk a kezdetektől fogva részt vesz az Arany János Tehetséggondozó Programban, társintézményünkkel, a Táncsics Mihály Gimnáziummal közösen szervezzük a diákok életét. A kollégium kiváló tárgyi és személyi feltételekkel rendelkezik ahhoz, hogy méltó tagja legyen és maradjon az AJTP intézményi hálózatának. A kollégium tanulmányi átlaga rendszerint 4 egész felett van. A program diákjaival rendszeresen részt veszünk a különböző tehetséggondozást segítő versenyeken, az iskola főleg a tantárgyakhöz kötődő, a kollégium pedig a többi megmérettetésre készíti fel a tanulókat. Az elmúlt tanévben számos egyéni jó helyezést értünk el az AJTP Országos Művészeti Fesztiválon, illetve már elnyertük a legeredményesebben felkészítő kollégium elismerő AJTP plakettjét is.

A Klebelsberg Középiskolai Kollégium 2008 óta tagja az országos Tehetségpont hálózatnak is. Az akkreditáció eredményeként kiváló minősítésű regionális tehetségpontként tevékenykedik, így a tehetséges tanulók felkutatását, programba irányítását több oldalról is támogatjuk.

¹ Kaposvár, Álmos vezér u.1. www.klebi.sulinet.hu

INFRASTUKTÚRA ÉS SZAKMAI KÖRNYEZET

Tárgyi feltételek tekintetében: 448 főt tudunk fogadni, köztük 16 mozgáskorlátozott tanuló is. A tanulók 4 ágyas szobákban, tanulószobákban, közösségi terekben készülhetnek tanulmányaik sikeres teljesítéséhez. 10.000 kötetes könyvtárunk, tornacsarnokunk, kondicionáló termeink és uszodánk van. Közel 70 számítógép segíti a diákok felkészülését, információ-éhségét a kollégiumban. A tanulók egyharmada az AJTP-ben részt vevő diák.

Nevelőtestületünk 22 fős, ebből 17 fő csoportvezető tanár, 1 fő pszichológus, 1 fő könyvtáros és 3 fős a vezetés. Nevelőtestületünk tagjai aktív és kezdeményező szerepet töltenek be a pedagógiai munkában. Adaptív szemléletünkben meghatározónak tartjuk a tanulói szükségletek figyelembevételét és az értékorientációt. Tanulásszervezési folyamat lényegét abban látjuk, hogy a pedagógus tudja összhangba hozni, harmonizálni (szervezési, oktatási és nevelési) tevékenységeit diákjai alapvető szükségleteivel.

Rendszeresen képezzük magunkat a korszerű módszerek megismerésével és alkalmazásával is. Elsősorban közvetlenül a kollégiumi munkában hasznosítható képzések érdekelnek bennünket, ugyanakkor támogatjuk az egységes szemlélet alakítását segítő képzéseket. Minden tanárunk részt vett tanulásmódszertan, konfliktuskezelő és projekt-módszer képzéseken. Jellemzők a belső továbbképzések és műhelymunkák, amikor jó gyakorlatainkat osztjuk meg egymással. Sokat tanultunk az AJTP-ben alkalmazott módszerekből, önismereti és tanulás-módszertani foglalkozásaiból, amelyekhez megfelelő szakemberekkel rendelkezünk, így nemcsak ezeknél a tanulócsoporthoz, de valamennyi közösségnél hasznosítani tudjuk tapasztalatainkat. Komoly energiákat mozgósítunk további szakmai adaptációk megtételére. Innovatív szemléletünket referencia-intézményként is bemutatjuk a kollégiumok körében. Pedagógusaink nagy hangsúlyt fektetnek az egyéni képességek feltárására, erősségek és gyengeségek alapján a fejlesztésre. Elvárás minden pedagógussal szemben, hogy a hozzá tartozó diákról a hatékony munkához és neveléshez szükséges információkkal rendelkezzen, ne csak a tanulmányi előmenetelével foglalkozzon, de vegye észre a tanuló kreativitását, esetleges rejtett tehetségét, és személyiségével járuljon hozzá a tanulók motiválásához és önismeretéhez. Pedagógusainkat támogatja a kollégium által foglalkoztatott pszichológusunk, aki az egyéni foglalkozások és tanácsadások mellett szakmai segítséget, egyéni konzultációs lehetőséget is nyújt a nevelőtestület tagjainak.

EREDMÉNYEK

Eredményeink, értékeink között tartjuk számon, hogy

- az AJTP keretében az egyik legjobb beiskolázási tevékenységet végezzük országosan (5 évfolyamon 124 tanuló 2009/2010-es tanévben, 138 tanuló a 2010/2011-es tanévben), ez tanulóink több mint 30%-a;
- az AJTP országos Művészeti Fesztiválon 2008-ban a legeredményesebben felkészítő kollégium 1. helyezése, 2009-ben 2. helyezése, színjátszás kategóriában évek óta első helyezések vagy különdíj értékeli munkánkat;

- minden kiemelten tehetséges tanulóra egyéni fejlesztési tervet készítünk, és ennek alapján dolgozunk velük – ez érinti az összes AJTP tanulót (138 fő AJTP) és további kb. 60 fő kollégistát is;
- tanulói portfólió kialakításával szervezeten foglalkozunk az AJTP csoportokban;
- strukturált és értékteremtő programhétvégéket valósítunk meg az AJTP csoportokban;
- a „Legügyesebb kollégium és kollégista” országos vetélkedő összesített 2. helyezését értük el 2009-ben, 2008-ban, 2007-ben;
- minden tanulót úszni tanítunk, ezt oklevéllel ismerjük el;
- évente 20-25 tehetséggondozó szakkört és foglalkozást szervezünk, intenzív tehetségműhelyek honosodtak meg festészet és zene területén ;
- minden tanulónk részt vesz valamilyen projekt-munkában a 11. évfolyamon;
- belső tudásátadásra szakmai műhelyeket működtetünk, hálózatépítő hétvégét szervezünk, képzéseket fogadunk be, szupervíziót alkalmazunk;
- kiemelt figyelmet fordítunk az egyéni fejlesztésekre, pszichológusi és tanári támogatással jó gyakorlatokat adaptálunk;
- részt veszünk országos szakmai pályázatokon és konferenciákon, bemutatjuk saját gyakorlatunkat, együttműködünk az OFI fejlesztési elképzeléseiben (AJTP, MAG-projekt, Biztonságos iskoláért, mediáció);
- néhány kollégánk meghatározó szerepet tölt be más intézmények fejlesztési programjában, ahol témavezetőként, trénerként, szakértőként vagy tanácsadóként hasznosítja szakmai tapasztalatait;
- évente szervezünk Klebelsberg Pedagógiai Nap elnevezéssel regionális szakmai konferenciát (idén 7. alkalommal);
- Magyar Tudás - Magyar Hatalom Alapítvánnyal támogatjuk a kollégiumi-, illetve tanulói értékteremtést az alapítvány célkitűzéseinek megfelelően;
- a Kaposvári Tudósklubbal történt együttműködés keretében járt nálunk Horn Péter akadémikus, Papp Lajos szívsebész-professzor, Zrínyi Miklós a kémiatudományok doktora, Kassai Lajos lovas-íjász, vagy a Kaposvári Egyetem oktatói és művésztanárai, akik maguk is tartanak itt felkészítő foglalkozásokat (Balvin Nándor, Balogh József, Gombos Péter);
- szakmai bemutatókkal és írásokkal jelenünk meg egyre több helyen (AJTP konferenciák, Kollégiumi országos és regionális konferenciák, Iskolapszichológusi konferenciák, Önfejlesztő intézmények);
- tehetséggondozó jó gyakorlatunk megjelenik az ország 10 jó gyakorlatát bemutató kiadványban (folyamatban).

PROGRAMHÉTVÉGÉK A „KLEBIBEN”

A programhétvégék szakmai szempontból komoly lehetőséget jelentenek a tanulók személyiségének formálásában. Egyrészt új situációban, közös programok keretében történik a csoportnak, mint közösségnek a formálódása és az egyének megnyilvánulása. Az adaptivitás elvét figyelembe véve, a tanulói alapszükségelték nem kerülhetik el figyelmünket. Szívesen építünk a tanulók kompetenciáira, velük együtt alakítjuk a programokat. Arra is tanítjuk őket, hogy felelős döntéseket hozzanak

életükben, autonóm személyiségük minden élethelyzetben mutakozzon meg a keretek és lehetőségek összhangjában. Szándékaink szerint egy olyan megerősítést is szeretnénk megismertetni velük, ami a kapcsolati tőke erejében rejlik és hosszú távon komoly erőt képviselhet életük alakulásában. Azt is mondhatjuk, hogy ennek megléte minden tanuló és tanári megnyilvánulásban szükséges. Éppúgy, mint a programhétvégék esetében, amikor egy-egy alkalommal a tanulói énképet építjük, s egyben erősítjük a személyes kompetenciákat. Természetesen a programhétvégét szervező pedagógusoknak is komoly kihívást jelent a hétvégék megvalósítása: szervezniük kell 30 fő szakmai programját, gazdálkodniuk kell a rendelkezésre álló összeggel, felügyeletet kell ellátniuk több mint 48 órán keresztül, és higgadtnak kell maradniuk az apró-cseprő problémák megoldásában. A diákok ilyenkor nem utaznak haza, néhányuknak nehézséget okoz a család, a barátok hiánya, így sokuk előnyben részesíti a programhétvége lehetőségét.

A programhétvégék szervezéséhez iránymutatást a hatályos rendeletek és helyi elvárások adnak számunkra. A kollégium pedagógiai programjában kijelölte a kereteket, amelyek tartalmi kibontása már a csoportvezető és a csoport feladata.

Az alábbi összesítő táblázat évfolyamonként mutatja be a programhétvégék rendszerét.

1. SZÁMÚ TÁBLÁZAT					
	9. ÉVFOLYAM	10. ÉVFOLYAM	11. ÉVFOLYAM	12. ÉVFOLYAM	13. ÉVFOLYAM
augusztus	Zánka				
szept.	Őszi túra	Őszi túra	Őszi túra	Őszi túra	Őszi túra
október		Portfólió	Kulturális	Kulturális	
november		Kulturális	Portfólió	Portfólió	
december	Advent	Advent	Advent	Advent	Advent
január	Sí-tábor			Educatio kiállítás	Educatio kiállítás
február			Protokoll		
március		Intenzív nyelvi			
április	Megyei körút	Kívánság hétvége	Intenzív nyelvi	Kívánság hétvége	Kívánság hétvége
május		Nyugat-Magyarország	Dél-Alföld	Északkelet-Magyarország	
június	Fesztivál	Baja vízi-tábor		Horvátország	
július					
augusztus			Erdély		

Fontosnak tartjuk, hogy minden csoport a tanév elején vegyen részt egy őszi túrán. Nem határozzuk meg előzetesen, hogy hol és hogyan valósuljon meg a túra, de a közösség építésére nagyon jónak tartjuk a közös mozgást és élményt, a közös falatozást, egymás átsegítését a holtponatokon, és a nagy beszélgetéseket.

A kulturális hétvégék szervezésével azt szeretnénk elérni, hogy minden tanuló az öt év alatt egyszer legalább biztosan eljusson egy musical előadásra, egy balett előadásra, egy opera előadásra, megismerje a Nemzeti Színházat, vagy más budapesti és vidéki színházi élményben is részesüljön a helyi színház bérletes látogatása mellett.

A portfólió-hétvégék a rendszerezés hétvégéi. A tanulók tükröt állítanak maguk elé, összerendezik az elmúlt időszak sikereit és élményeit, értéklik azokat. A munkafolyamat során videofelvételt készítenek magukról, okleveleket szkennek, írásokat és képeket

gyűjtene az életükből, teszteket helyeznek el, végigtekintik az elmúlt időszak főbb eseményeit és történéseit, megbeszélik és értékelik a számukra meghatározó dolgokat. Az énkép fejlődésének, az önértékelés, a jellemformálás, és egyben a pályaorientáció fontos eszközeinek tekintjük a tanulói portfóliókat.

Az Advent időszakában megszervezésre kerülő programhétvégén a várakozás és az ünnepi készülődés hangulata jellemző. Közös ünnepi vacsorával, ajándékkal kedveskedünk a diákoknak, próbálunk emlékezetes pillanatokot szerezni, ily módon mintákat és lenyomatot hagyni bennük jelen és jövőbeni családjuk támogatására.

A protokoll hétvége a 11. évfolyamosok speciális hétvégéje. Szituációs játékok formájában hívjuk fel a diákok figyelmét azokra a jelenségekre, amelyek a csoport életében még nem tudatosult vagy helytelenül rögzült viselkedést mutatnak. A csoport kreativitásából építkezve a gyakorlatban is erősítjük a helyes magatartásformákat

Az intenzív nyelvi hétvégék célja a tanulók idegen nyelvi kommunikációjának fejlesztése. Az intenzív nyelvi hétvége attól intenzív, hogy az adott célnyelven szabad csak beszélni. Kiváló partnerre találtunk a Compass Egyesületben a hétvégék szervezéséhez, ők önkéntes fiatalokat küldenek hozzánk, akikkel csak a célnyelven lehet a közös feladatokat megoldani. Mindig aktuális téma a közös munkában az önkéntesség, a más országból érkezett fiatalok kultúrája és szokásai, de az érettségi társalgási témák sem maradnak ki a sorból. Többnyire kiscsoportokban és nagyobb csoportszinten is tevékenykedünk játékos formában, oldva a megszólalás gátjait.

A kirándulások strukturált megjelenését az iskolai osztálykirándulásokkal való összhangteremtés inspirálta. A természeti és történelmi helyek megtekintésével azokat a különlegességeket célozzuk meg, amelyek a klasszikus kirándulási útvonalak mellett speciális elemeket is tartalmaznak. Felkeressük az AJTP-ben található társintézményeket és viszontfogadjuk őket. Az útvonalak kialakításában megkeressük azokat a kapaszkodókat, amelyek érdekességeik által felkeltik a tanulók figyelmét, aktuálisan ösztönöznek a megtekintésre. Közben megtapasztalják az utazás-szervezés örömeit és nehézségeit, teret adunk az operatív megvalósításban kezdeményező szerepet betöltő diákoknak, építünk az önszerveződő erőre és a toleranciára.

A hazai emlékhelyek megismerése mellett határon kívüli területekre is eljuttatjuk diákjainkat. Erdély megismerésében bejártott útvonalon haladunk a 11. évfolyamosokkal, és az Istria természeti szépségeit és történelmi értékeit is megmutatjuk a 12. évfolyamosoknak. Az évfolyamok legkiválóbb tanulóit minden év júniusában külföldi jutalomútra visszük. Ez komoly motivációt jelent a diákok körében, hiszen ez alkalommal a kollégiumi kiemelkedő teljesítmények kerülnek elismerésre.

A megyei körutazás a 9. évfolyamosok állandó programja. A csoportban lévő tanulók településeit keressük fel ezen a hétvégén. Megismerkedünk szűkebb környezetünkkel, a helyi sajátosságokkal, a küldő általános iskolákkal, a tanulók családjával.

Bajára vízi-táborba visszük tanulóinkat, ahol kajakozni és kenuzni tanulnak. A rendelkezésre álló egy hét alatt többnyire minden diák megkedveli ezt a sportot, megismerik a közvetlen környezet természeti szépségeit és veszélyhelyzeteit, és megtanulnak egy csónakban evezni. Szívesen vesznek részt diákjaink a későbbiekben más barangoló-túrákon is, amelyet tanáraink szerveznek a Drávára vagy a Rábára, vagy akár a közeli Deseda-tóra. A vízi-tábort megelőző évben minden tanulót megtanítunk úszni a kollégiumban, a szükséges vízbiztonság elérése érdekében.